

Методика навчання зарубіжної літератури у культурологічному контексті учнів 9-11 класів

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Доманский В. А. Литература и культура: культурологический подход к изучению словесности в школе: учебное пособие / В. А. Доманский. – М. : Флинта, Наука. – 2002. – 368 с.
- Клименко Ж. В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи: монографія / Ж. В. Клименко. – К., 2006. – 340 с.
- Гладишев В. В. Теорія і практика контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури: монографія / В. В. Гладишев. – Миколаїв : Вид-во «Іліон», 2006. – 372 с.
- Храброва В. Є. Формування образної картини світу школярів у процесі вивчення художньої літератури: монографія / В. Є. Храброва. – Севастополь : Рибэст, 2013. – 332 с.
- «Библер и вокруг» - сайт, посвященный В.С. Библеру и Школе диалога культур: <http://www.bibler.ru/>
- Центр "Диалог культур XXI": <http://www.culturedialogue.org>

Теоретичні основи навчання зарубіжної літератури у культурологічному контексті учнів 9-11 класів

План

- 1. Культурологічний підхід у навчанні зарубіжної літератури в школі як методологічна основа МВСЛ.**
- 2. Актуальність проблеми навчання зарубіжної літератури у культурологічному контексті.**
- 3. Зміст та властивості культурологічного контексту навчання зарубіжної літератури старшокласників.**

Література

- Кирилюк З. В. Культурологія на уроці літератури не самоціль, а лише спосіб її глибшого осягнення / З.В. Кирилюк // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2008. – №11-12. – С. 4-7.
- Доманський В.А. У пошуках методологічних основ викладання літератури: про культурологічний підхід як необхідну умову структурування курсу / В.А. Доманський // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1997. – №12. – С. 4-7.
- Мельник А. О. Широкий культурологічний контекст як необхідна умова поглибленого вивчення художнього твору / А. О. Мельник // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2010. – №6. – С. 31-35.
- Скобельська О. І. Культурологічний та діалогічний принципи вивчення літератури в школі / О. І. Скобельська // Всесвітня література та культура. – 2003. – №11. – С. 2-3.

1. Культурологічний підхід у навчанні зарубіжної літератури в школі як методологічна основа МВСЛ.

Під культурологічним підходом розуміємо такий підхід у навчанні зарубіжної літератури, який:

- уможлиблює пізнання феномену світової літератури як унікального явища культури, «живого організму», що являє собою цілісну та відкриту систему, яка розвивається за загальними законами історико-культурного розвитку;
- створює умови для розуміння національної специфіки культур різних країн, їхнього відображення у художньому творі, кращого пізнання національної (української) культури;
- допомагає в осягненні спільних закономірностей розвитку різних видів мистецтв та сучасних тенденцій в національній і світовій культурі;
- виховує «людину культури», полікультурну особистість з особливим діалогічним складом мислення.

2. Актуальність проблеми навчання зарубіжної літератури у культурологічному контексті

- Гуманізація та «людиноцентризм» сучасної національної освіти**
- Культуроорієнтованість сучасної освіти.**
- Література – складова культури.**
- Перенавантаження шкільних літературних курсів.**

3. Зміст та властивості культурологічного контексту навчання зарубіжної літератури старшокласників.

Зміст КК навчання ЗЛ старшокласників

1. Окремі аспекти духовної культури: суспільно-історичний, науковий, філософсько-релігійний, міфологічний, лінгвістичний, мистецький, етнокультурологічний.
2. Історичні типи художньої свідомості: культура Давнього Сходу, античності, середньовіччя, класицизму, романтизму, реалізму, діалогічна свідомість людини ХХ ст. (В. Біблер).
3. Специфіка рецепції інокультурного явища у вітчизняному (українському) просторі (переклад, інокультурна природа).
4. Вікові та індивідуальні особливості сприйняття сучасними школярами інокультурного явища.

Властивості культурологічного контексту навчання зарубіжної літератури старшокласників:

- відкритість;
- діалогічність;
- індивідуальність сприйняття;
- структурність;
- динамічність;
- множинність інтерпретацій;
- історична мінливість та історична стабільність.

Навчання зарубіжної літератури у культурологічному контексті передбачає такі

напрямки:

- **знання етапів історії світової культури, їх своєрідності та значення для духовного розвитку людства;**
- **врахування зв'язків філософії з видами мистецтва, зокрема з літературою;**
- **з'ясування значення міфології для розвитку літератури й мистецтва, ролі міфологізму в творчості митців;**
- **розкриття впливу релігійних традицій на літературу;**
- **визначення типу художньої свідомості та її відображення у творах певних епох;**
- **вивчення діалогу культур, його впливу на літературний процес та мистецтво;**
- **розуміння специфіки різних видів мистецтв та взаємозв'язків між ними;**
- **дослідження зв'язків літературних напрямів, течій стилів з естетичними пошуками в інших видах мистецтв;**
- **розуміння національної специфіки культур різних країн та їх відображення у художніх творах;**
- **розкриття значення окремих митців в історії культури, їх ролі в культурному поступі та людства.**